

У својој одлуци од 1. јула 2013. године, Уставни суд налази да су у условима економске кризе, која је отпочела 2009. године, плате судија и неких државних службеника биле смањене несагласно уставним захтевима, примењивим у условима економске кризе на тај тип смањења, чиме је прекршен и уставни принцип пропорционалности. Уставни суд је оценио противуставном оспорену законску регулативу путем које су смањени коефицијенти позиционих зарада судија прописивањем непропорционалне (изузетно велике) мере смањења, чиме је нарушен и однос висина зарада судија на различитим дужностима, установљен у време пре појаве тешке економске и финансијске ситуације у држави. Он је изнео став да таква правна регулатива није у складу са начелом независности судија и судства, нити са захтевима израженим у члану 109. став 2. Устава и уставном начелу правне државе.

Напомињем да су се питањима која се тичу смањења зајемчених социјалних права судија у условима економске кризе бавили и други уставни судови.

Тако је 18. јануара 2010. Уставни суд Летоније донео пресуду у случају у коме је предмет оцене уставности било замрзавање судијских зарада, а у вези са подизањем плата вишим државним функционерима, у условима економске кризе. Уставни суд Летоније је оценио оспорене законске одредбе и оспорено смањење зарада судија, неусклађено са императивима који проистичу из Устава, као противуставно, констатујући следеће: тешки економски услови наводе државу да промени и смањи финансирање свих радника у јавном сектору без обзира на грану јавног сектора у којој раде, буџета државне установе или области у којој делују; било би недопустиво смањити финансирање само једног сектора – судова, или само зараде судија – исто као што би било недопустиво и оставити финансирање само једне гране државних установа непромењено; чак и у условима финансијског назадовања, финансирање се може смањити једино уз поштовање уставних принципа и процедура, као и основних права и слобода, поготово у погледу начела уставне једнакости.

Доктрином Уставног суда формулисана је дужност законодавца да ни у условима економске кризе не смањује зараде које након смањења не обезбеђују примерене животне услове датим лицима. Чињеница да се такве зараде не смањују, у складу са регулативом законодавца, не нарушава принцип пропорционалности нити друге уставне принципе. Пресуда Уставног суда Летоније од 18. јануара 2010. (No. 2009-11-01), у којој је Уставни суд Летоније нагласио да су и судије грађани, те да им њихов посебан статус и улога у друштву не дају имунитет против свих околности у којима држава решава сложену ситуацију и доноси одлуке уз поштовање својих грађана; у економској кризи социјална солидарност значи да сваки грађанин преузима сразмерну одговорност за превазилажење тешких последица кризе, а државни функционери,